

ИЗПИРАНЕ НА ПРИХОДИ ОТ ИЗМАМИ С ДДС ОТ ВЕРИЖЕН ТИП

Специална група за финансови действия (FATF)

ВЪВЕДЕНИЕ

Основна информация

Измамите с данък добавена стойност (ДДС) от верижен тип (*Б. пр.* източване на ДДС посредством измами тип „въртележка” (кръгови измами) представляват атакуване на данъчните системи от страна на организираната престъпност с цел генериране на значителни печалби. В Приложение 1 е дадено кратко обяснение как функционират въпросните измами. Основната цел на настоящия проект е да повиши разбирането за този вид измами, за изпирането на пари, свързано с престъплението, и да повиши глобалната информираност за методите, използвани за изпиране на приходите и за заплахата, която това престъпление представлява като начин за изпиране и набиране на финансови средства за инвестиране в други видове престъпления, както и потенциала за финансиране на тероризма.

Проектът използва Европейския съюз като примерен регион. Проектният екип обаче установи и трансгранични схеми, функциониращи в други страни като Мексико и Украйна¹. Констатациите в настоящото изследване може да са полезни и по отношение на други държави с общи митнически споразумения.

Резюме

Проектът идентифицира четири ключови аспекта²:

- През международната банкова система преминават милиарди долари от измами с ДДС от верижен тип. При основната типология всички операции в рамките на веригата използват една и съща банкова институция. От друга страна, разузнавателните данни относно това как и къде се изпират свързаните с тези измами печалби са ограничени. Важно е следователно съответните агенции и органи да бъдат добре информирани за тази

¹ Регионалната организация, сродна на Специалната група за финансови действия (FATF) – Евроазиатската група – проучи „Използването на мошенически схеми за източване на ДДС при износа на стоки и услуги с цел получаване на приходи от престъпления и тяхното изпиране” като част от изследването си от 2005 г. на типологията. www.eurasiangroup.org

² Следва да се отбележи, че вижданията, изложени в доклада, не са задължително вижданията на съответните държави, към които принадлежат членовете на проектния екип.

дейност, за да бъдат в състояние да разследват свързаното с този вид измами изпиране на пари;

- Измамите с ДДС от верижен тип не са просто форма на укриване и неплащане на данъци, а целенасочена систематична атака върху приходите на държавата. Поради затворения и изобретателен характер на операциите при този вид измама на теория няма ограничение за сумата пари, които могат да бъдат откраднати, което представлява сериозен риск за държавните финанси;
- Сериозни групи на организираната престъпност участват в измамите с ДДС от верижен тип, като ги използват или за набиране на средства, или за изпиране на постъпления от други престъпни дейности като например контрабанда на наркотици;
- Ефектът от свързаното с тези измами изпиране на пари е глобален и поради това е необходимо държавите да работят съвместно за осигуряване на глобален отговор.

Съществуват четири ключови елемента за противодействие на изпирането на пари, свързано с този вид измами:

- Повишаване на глобалната информираност за тяхното съществуване;
- Съдействие на организациите да идентифицират и когато е възможно да конфискуват приходите от измами с ДДС от верижен тип;
- По-тясното взаимодействие между сектора на регулираните услуги, правоохранителните органи, съдебната система, звената за финансово разузнаване, компетентните власти и особено Специалната група за финансови действия (FATF);
- Ефикасното прилагане на елементите, отнасящи се до надлежната предварителна проверка и доброто познаване на клиента от препоръките на Специалната група за финансови действия (FATF).

МАЩАБ НА ИЗМАМИТЕ

Значителни загуби

Европейската комисия оценява, че измамите с данъка върху добавената стойност струват на държавите членки около 60 милиарда евро годишно³, макар да е трудно мащабът на измамите с ДДС от верижен тип да бъде оценен точно. Поради обема търговия, необходим да генерира възстановяване на ДДС в съществени размери, което съставлява по същество получаване на приходи от престъпна дейност, свързаните с процеса парични потоци значително надвишават загубите.

След първоначална стартова инвестиция успешната измама с ДДС от верижен тип генерира достатъчно доходи, които да финансират собственото ѝ разрастване. Тези доходи се „филтрират“ надолу по веригата до лицата,

³ Приблизителна оценка на измамите с ДДС в Европейския съюз, направена от еврокомисаря на 31 май 2006 г.: http://ec.europa.eu/commission_barroso/kovacs/speeches/introductory_speech_REV4.pdf

способстващи за осъществяване на измамата, които на свой ред стартират собствени схеми за измама, често посредством „бизнес кредити”, от лицата, които вече са заели стабилни позиции във веригата на операциите.

Измамите от верижен тип се различават от други традиционни престъпления, като например контрабандата, където съществува ограничен пазар за стоките, които се продават. Престъпните групи, стоящи зад измамите от верижен тип, не се конкурират помежду си. Идеята, лежаща в основата на измамата, е стоките да направят колкото е възможно повече обороти, крадейки ДДС при всяка възможност. Стоките се продават само в рамките на „въртележката” и на възможно най-високи цени, тъй като колкото е по-висока цената, толкова повече ДДС може да бъде откраднато. Такава сложна система изисква широко сътрудничество, така че да се гарантира, че стоките се намират там, където те следва да бъдат в съответния момент. Нещо повече, доказателствата сочат, че групите обменят знания и ресурси, за да реализират измамите. Анализът на използваните понастоящем схеми за измами от верижен тип във Великобритания показва, че престъпните организации си предоставят една на друга в заем използването на техните стоки и компании с цел улесняване на измамата.

Най-често използваните стоки са мобилни телефони или компютърни чипове, макар измамата да не се ограничава единствено до тях. Въпросните стоки имат обща характеристика да са с малък обем, висока стойност и да са лесно достъпни в големи количества. Когато предлагането на стоките е малко, кашони с пясък или тухли са използвани като заместител на скъпи стоки, а в някои случаи измамата е извършвана само „на хартия”, без каквито и да е стоки. В страни с общи митнически споразумения, където стоките могат да се движат свободно, в случай че няма стоки, граничният контрол няма да е в състояние да открие внос или износ на тези стоки. Следователно измамата може да бъде разпозната единствено чрез идентифициране на незаконните парични потоци.

Пример 1 илюстрира значителния обем финансиране, участващо в този вид измами на базата на пример от Швеция.

ПРИМЕР 1: Машаб на измамите

Макар стоките, за които става въпрос в тази измама с ДДС от верижен тип, никога да не са били в Швеция, намерени са поръчки и фактури за мобилни телефони и софтуер. Във всяка сделка има поне по един британски доставчик или клиент плюс компания от друга държава. Директорът изпраща „печалбата” в Кения и получава плащания от Великобритания в шведската си банкова сметка като дарение или заем. Оборотът на компанията в рамките на шест месеца, в които извършва дейност, възлиза на 120 милиона евро. За тези операции всички клиенти и доставчици използват банкови сметки на Холандските Антили.

Във връзка с този случай възникват подозрения за трафик на хора и за проституция.

Източник: ШВЕЦИЯ (2006)

ГЛОБАЛЕН ЕФЕКТ

Международно изпиране на пари при измами с ДДС от верижен тип

Стоките се търгуват по „въртележката“, която често се контролира от „ръководен център“, който определя също цената и момента за реализация на всяка една сделка. Всеки път, когато стоките сменят собственика си, се добавя малка печалба, с което се увеличава ДДС, който може да бъде възстановен на края на веригата и се прикрива незаконността на сделките.

Едно от последствията от кръговия характер на тази измама е, че докато се „търгуват“, стоките стават все по-скъпи, което, ако не бъде парирано, би довело да възходяща спирала и излизане на цените извън контрол. Това означава, че във всяка „въртележка“ стойността на стоките трябва да бъде занижена преди те да бъдат отново пуснати в обръщение. Често пъти това се случва, докато стоките са в „трети страни“. Това занижаване на стойността има допълнително преимущество, тъй като понижава вносните митнически сборове, дължими към тази трета страна. Тази финансова „загуба“ за организацията се покрива от ДДС, възстановен от държавата членка на Европейския съюз.

Заплащането за тези стоки може да не отиде директно при липсващия търговец. Вместо това една от буферните компании ще плати директно на доставчика от Европейския съюз, като изпрати остатъка към офшорна сметка на „трета страна“⁴. Сметката на „третата страна“ се използва за заплащане на „комисионните за обработка“ на лицата, улесняващи измамата (буферните компании). За легитимиране на тези плащания от трета страна могат да бъдат използвани фактури за предоставени услуги (например погасяване на заеми при прекомерно високи лихвени проценти). Това намалява риска липсващият търговец да има значителни активи, които биха могли да бъдат конфискувани от правоохранителните органи. Така се отстранява необходимостта липсващият търговец да има банкова сметка и се предотвратява нуждата да предоставя доказателства за самоличността си пред банката. Идентифицирани са и примери, при които плащането се прави на вноски, където ДДС елементът следва неговото възстановяване.

Измамниците често се опитват да използват сметки, държани при една и съща офшорна банка. Във Великобритания са установили, че мнозинството от лицата, за които е известно, че се занимават с източване на ДДС чрез измами от верижен тип, са използвали една и съща офшорна банка. Това скрива паричните потоци в сделките от британските правоохранителни органи и прикрива последващото прехвърляне на парите към други юрисдикции.

Освен това използването на сметки, държани при една и съща банка, ускорява прехвърлянето на парите, намалява шанса за допускане на грешки и запазва тайната. Така се дава възможност търговците да прехвърлят паричните средства онлайн, което устройва престъпниците, които са в състояние да запазят анонимност и да ръководят системата от собствения си компютър, където и да се намират по света.

Следните казуси очертават международните измерения на паричните потоци, свързани с измами с ДДС от верижен тип:

⁴ Пример: UK Operation Itches

ПРИМЕР 2: Международни парични потоци

Измама с ДДС от верижен тип във Великобритания, при която сумата на данъка върху добавената стойност е 36 милиона британски лири, се осъществява в периода между август 1996 г. и ноември 1998 г. Схемата се управлява от група физически лица, базирани в Южна Испания.

Измата включва доставка на мобилни телефони от испански компании, учредени и контролирани от участниците в схемата, които след това „продават“ телефоните чрез липсващи търговци, ръководени от приятели и техните семейства във Великобритания. ДДС, начислен от липсващите търговци, не се заплаща на компетентните органи. Печалбите се връщат на участниците в схемата в Испания или чрез директни телеграфни преводи, или чрез физическо пренасяне на пари в брой.

Участниците в схемата откриват банкови сметки в Швейцария, където прехвърлят големи суми от испанските си сметки. Един от участниците в схемата е спрял на летището в Мадрид на път за Женева с 35 000 британски лири в банкноти. Съдържанието на швейцарските сметки впоследствие се прехвърля в доларови сметки, държани в банки в САЩ.

От две от банковите сметки на липсващите търговци се превеждат и пари в Хонг Конг. Крайната дестинация на тези пари е неизвестна, но се подозира, че те са намерили път обратно към участниците в схемата, които към този момент се установяват в САЩ. Парите бързо са изтеглени от Хонг Конг в брой и са изразходвани за недвижими имоти, яhti, луксозни коли, хазарт и луксозен начин на живот от страна на участниците в схемата. В крайна сметка испанските имоти са продадени, а други имоти са закупени в Лас Вегас, САЩ. Участниците в схемата инвестират и големи суми пари в инвестиционна схема с цел измама, оперирана от счетоводна фирма във Великобритания, която понастоящем е обект на разследване. Парите, инвестирани в тази схема, са изпрани чрез множество банкови сметки, включително банка в Доминиканската република. Редица други престъпници инвестират в тази схема и имат достъп до изпраните си пари чрез офшорни сметки, държани, наред с останалите страни, и в Гибралтар. Парите са прехвърляни основно в щатски долари.

Трима от обвиняемите са върнати във Великобритания от САЩ, Испания и Холандия, за да бъдат изправени пред съд. С изключение на един холандец, всички обвиняеми са британски граждани. Общо 9 души са намерени за виновни в престъпления като престъпен сговор с цел измама на приходната агенция, данъчни престъпления с данък върху добавената стойност и изпиране на пари. Присъдите варират от 6 месеца до 6 години затвор и издаване на заповеди за конфискация на обща стойност над 10 милиона британски лири.

Източник: Великобритания (1998)

ПРИМЕР 3: Използване на офшорни банкови сметки

През 2003 г. Компания А участва в измама с ДДС от верижен тип в Швеция. Компанията търгува с мобилни телефони и се регистрира за ДДС цели в Швеция, Дания и Люксембург. Намерени са фактури от доставчици от Швейцария, Обединените арабски емирства, Холандия, Франция, Чешката република и

Великобритания, а продажбите са към клиенти в Германия, Франция, Белгия, Испания, Чешката република и Великобритания. Компания А отчита всичко като триъгълни операции и стоките никога не стигат до Швеция. Печалбата е приблизително 1 британска лира на мобилен телефон. В рамките на дванадесет месеца оборотът се увеличава над 480%. Компаниите, взели участие в тези вериги от операции, използват различни сметки в чужбина, базирани в Холандските Антили, Швейцария, Дубай, Остров Ман и Холандия.

Източник: ШВЕЦИЯ (2003)

Във всички случаи значителни парични потоци напускат Европейския съюз и се насочват към офшорни банкови сметки, маскирани като сделки в рамките на законен бизнес. Парите, за които става въпрос обаче, наред с останалите индикатори, посочени в раздел 5.4, могат да спомогнат за идентифициране на сделки и операции, свързани с този вид измама.

За да се предотврати изпирането на пари, свързано с този вид измами, наложително е финансовите институции да изпълняват задълженията си съгласно препоръките на Специалната група за финансови действия (FATF), касаещи познаването на клиентите и осъществяването на надлежна комплексна проверка. Тази идея се подкрепя в доклада на Специалната група за финансови действия (FATF) *Типология на изпирането на пари и финансиране на тероризма 2004-2005г.*⁵, където във връзка с измама с ДДС от верижен тип и използване на Алтернативна система за парични преводи за прехвърляне на средства се отбелязва: „Сделката изглежда обичайна за Алтернативната система за парични преводи и в двата края на операцията, освен ако съответните лица не са запознати с профила на този вид измама. Познаването и разбирането на бизнеса, осъществяван от наредителя на паричния превод, обикновено разкрива, че размерът на транзакцията не може да бъде подкрепен от търговската дейност, която се твърди, че се извършва. Този вид случаи могат да включват операция в рамките на Алтернативна система за парични преводи, която се използва неправомерно от престъпниците, или операция, която участва повече или по-малко пряко в конспирацията. В типичния случай операциите са големи и чести. Операторът на Алтернативна система за парични преводи, който превежда средствата, и операторът на Алтернативна система за парични преводи, който държи сметката, в която се набират парите в брой, могат да разкрият този вид дейност като проучат бизнес детайлите зад сделката. Паричните средства обикновено се прехвърлят много бързо, за да се избегне евентуално разкриване. Операторите на Алтернативни системи за парични преводи, които получават електронните плащания, ще трябва да сравнят подробностите, предоставени от наредителя и крайния бенефициент, за да преценят дали сделката има някакъв икономически смисъл”.

Какво става с парите?

Голямата част от парите първоначално се изпира чрез банковия сектор. Много страни обаче идентифицират теглене на пари в брой на по-късни етапи от

⁵ Специалната група за финансови действия (FATF), 2005, стр. 25. На разположение на адрес: www.fatf-gafi.org/dataoecd/16/8/35003256.pdf

процеса, които в някои случаи се „инвестират” посредством казино операции⁶. Казуси 4 и 5 по-долу са примери за използването на теглене на пари в брой:

ПРИМЕР 4: Теглене на пари в брой и използване на фалшиви документи

Тази измама се осъществява между юли и август 1999 г. Двама съдружници в компания и счетоводителят ѝ фалшифицират доставки, като използват подправени документи, за да им бъде възстановен ДДС от държавата. Съдействие в измамата им оказва ръководител в данъчната администрация, който урежда да им бъде възстановен ДДС.

Паричните средства се превеждат електронно между 3 банки, макар че основната част от парите са изтеглени в брой. Останалите са преведени в лична сметка и използвани за плащане към обменно бюро. Средствата са използвани основно за закупуване на злато и чуждестранна валута.

Използвани са следните подправени документи:

- фактури, посочващи, че компанията е закупила стоки от две различни дружества за осъществяване на доставка в държава-членка на Европейския съюз;
- продажни фактури, посочващи, че стоките са доставени на компания в зона за свободна търговия и последващи митнически документи за износ, чиято цел е да удостоверят, че стоките са били изнесени;
- „отчети-удостоверения за възстановяване на ДДС”, които са необходими за връщане на ДДС и които се изисква да бъдат съставени от заклет експерт-счетоводител.

Успешно са повдигнати обвинения срещу четирима души.

Източник: ТУРЦИЯ (1999)

ПРИМЕР 5: Използване на фалшиви фактури от „куха” компания като основание за теглене на пари в брой

Компании А и Б търгуват с автомобили. В периода от октомври 2003 г. до ноември 2003 г. сметката на Компания А е кредитирана със значителни суми от трансфери от Компания Б, които са последвани от теглене на парите в брой. За да бъдат оправдани тези тегления, са съставени фактури от Компания В във връзка с продажби на автомобили на Компания А. Банка А докладва за съмнителни сделки, тъй като фактурите се уреждат чрез плащане в брой.

В измамата са взели участие 10 лица и 8 компании. Част от тях участват и в нелегален трафик на автомобили. Оказва се, че Компания В е „куха” компания без никаква реална дейност, свързана с търговия с автомобили, и играе ключова роля в схема за източване на ДДС и изпиране на пари.

Полицейското разследване все още продължава.

⁶ Spreutels и de Mûelenaere (2003) Отбележете, че сега казината са обхванати от Третата европейска директива за противодействие на изпирането на пари.

Източник: БЕЛГИЯ (2003)

Предпочитани държави за депозиране на парични средства

Проектът идентифицира един или повече от следните фактори като причина за използване на конкретни дестинации⁷ при паричните потоци, отнасящи се до измамите с ДДС от верижен тип и свързаното с тях изпиране на пари:⁸

- Наличие на високоскоростни онлайн банкови механизми, които биха могли да осъществяват бързо прехвърляне на парични средства и други характеристики на развити финансови системи;
- Експертни знания и умения и опит в изпирането на пари;
- Наличие на „легитимни” възможности за инвестиране, например, възможности за инвестиране в проекти за строителство на обекти с търговско предназначение;
- Ниско равнище на международно сътрудничество и принудително налагане изпълнението на регулаторните изисквания;
- Държавата по произход на престъпниците – може да окаже значително влияние върху последващото прехвърляне на изпраните пари;
- Обемът на законната търговска дейност, която вече се осъществява и може да „скрие” незаконните операции;
- Тесни културни и търговски връзки с други части от света;
- Отсъствие на официални споразумения във връзка с правна помощ и екстрадиция.

Понякога парите (включително изпраните приходи от престъпления) се репатрират към страната, където е реализирана измамата. Макар настоящият проект да бе в състояние да събере само ограничени данни относно начините, по които става това, индикациите сочат за измислени схеми за кредити, инвестиции на пазара на недвижими имоти или използване на фалшиви фактури от сектора на услугите (например застраховки, консултантски услуги и др.). Това е трудно за доказване, тъй като липсва доставка на физически стоки, която да може да бъде използвана за доказателство. Извлечените от отделни наблюдения доказателства от Великобритания идентифицират реинвестирането на пари от измами с ДДС от верижен тип във Великобритания в недвижими имоти в страната.

ПРИМЕР 6: Репатриране на парични средства

Сума в размер на 25 милиона британски лири от измама с ДДС от верижен тип във Великобритания на обща стойност 60 милиона британски лири се изпраща от буферна компания към банка в Хонг Конг. Плащания от трети страни са преведени по електронен път от буферна компания по сметката на доставчик от Европейския съюз в британския клон на чуждестранна банка. След това парите се превеждат към сметки в същата банка, но в различна държава. Оттам се изпращат в Хонг Конг и Дубай, в някои от случаите – през САЩ. Вследствие

⁷ Поради ниския процент на отговорилите списъкът на държавите, идентифицирани във въпросника, не бе счетен за достатъчно надежден, за да бъде публикуван в настоящия доклад.

⁸ Не всички тези причини се отнасят до всички държави.

чрез сътрудничеството между съответните власти парите са проследени до 20 различни сметки. Следва да се отбележи, че често парите се превеждат между тези сметки по няколко пъти и в тази връзка се обменят между британски лири и хонконгски долари. Разследването продължава, но парите са проследени обратно до Великобритания, където са изразходвани за недвижими имоти, хеликоптери, яhti, състезателни коне, самолети, автомобили, бижута, тежко заводско оборудване (изнесено за Дубай за строителна компания, притежавана от един от основните участниците в измамата) и застрахователни полици.

Източник: Великобритания (2002)

Ефект върху данните за търговията

Измамите от верижен тип имат изкривяващ ефект върху данните за международната търговия, тъй като доставката на стоки се отразяват всеки път, когато тези стоки влизат или излизат от страната. През 2003 г. Националната статистическа служба на Великобритания отчита, че трябва да бъде направена корекция от над 11 милиарда британски лири, за да се отчете ефектът от измамите с ДДС от верижен тип⁹.

ВРЪЗКИ С ДРУГИ ПРЕСТЪПЛЕНИЯ

Участие на организирани престъпни банди

Изпирането на значителните суми пари, за които става въпрос, изисква експертните знания и умения на добре организирани престъпни банди, широкото разпространение на които може да е единствено в ущърб както на държавата, така и на засегнатите финансови институции.

Престъпниците „от кариерата”, които участват в по-традиционните форми на тежка организирана престъпност¹⁰, са привлечени от измамите с ДДС от верижен тип, тъй като тези измами генерират големи печалби при относително нисък риск от наказателно преследване. Доказателства от Великобритания сочат, че големите суми пари, свързани с измамите с ДДС от верижен тип, водят директно до други престъпни деяния. Групи за организирана престъпност във Великобритания са извършили въоръжени грабежи, прилагайки изключителна жестокост, в помещенията на спедиторски фирми, за да откраднат мобилни телефони, които да бъдат използвани в измама от верижен тип. В някои от случаите престъпниците похищават и „крадат” собствените си стоки с оглед предявяване на фалшиви застрахователни искиове, сумите по които от своя страна са използвани впоследствие за финансиране на нови измами от верижен тип.

Участващите групи за организирана престъпност неизменно изразходват голяма част от откраднатите пари за собствения си луксозен начин на живот, както показва Пример 7 по-долу. Доколкото обаче това престъпление генерира толкова съществени печалби, други престъпни банди (които може да не

⁹ Национална статистика, (2003): www.statistics.gov.uk/CCI/article.asp?ID=402&Pos=&ColRank=1&Rank=224 Темата е разгледана в повече подробности на: www.statistics.gov.uk/about_ns/downloads/web_Revision_SectionF.pdf

¹⁰ Spreutels и de Mûelenaere (2003)

разполагат с познанията или системите за извършване на този вид престъпления) прилагат изнудване и грабеж, за да спечелят част от парите.

Следният казус илюстрира как печалбата от измамите от верижен тип се използва за закупуване на луксозни стоки, както и за инвестиране в друг бизнес.

ПРИМЕР 7: Стокови потоци от и към трети страни

Компания търгува с мобилни телефони от 2003 г., но бизнесът рязко нараства след пролетта на 2005 г., достигайки оборот от 150 милиона евро годишно. Според фактурите телефоните се закупуват от Дубай и продават в Португалия и Испания. Компанията получава и плащания от стопански субекти във Великобритания. Повечето от доставчиците и клиентите използват за операциите си банкови сметки в Холандските Антили.

Парите се инвестират в голяма група за електроника в Швеция чрез откриването на фирмен магазин. Директорът си купува изключителна яхта и скъпи автомобили, финансирани чрез заем от частно лице, а не от финансова компания.

Източник: ШВЕЦИЯ (2006)

Финансиране на други престъпления

Доказателствата сочат, че пари от други тежки организирани престъпления, включително незаконна търговия с наркотици, се инвестират в измами с ДДС от верижен тип. Испания¹¹ разкрива, че престъпни мрежи могат да „инвестират“ незаконни средства в измами с ДДС от верижен тип, реализирайки печалба.

Плащания по електронен път от измами с ДДС от верижен тип могат да бъдат извършвани към страните по произход за заплащане на наркотици. Парите в брой, получавани в замяна, могат да бъдат използвани за заплащане на търговците-буфери, спедиторските фирми и други престъпници, участващи в източването на ДДС.

Тези престъпни връзки подчертават значението на информацията за произхода на парите, използвани за стартиране на „въртележката“. Международна взаимна помощ за идентифициране на действителния произход на доходите трябва да се използва в по-голям мащаб.

БОРБА С ИЗПИРАНЕТО НА ПАРИ ОТ ПРИХОДИ ОТ ИЗМАМИ С ДДС ОТ ВЕРИЖЕН ТИП

Доклади за съмнителни сделки

Приходите от измами с ДДС от верижен тип, които влизат в дадена финансова институция, произхождат от държавен източник във вид на възстановяване на ДДС. Това може да „приспи“ подозренията на правоохранителните органи и банковите служители. Следователно

¹¹ В Типология на изпирането на пари посредством търговска дейност на Специалната група за финансови действия (FATF): <http://www.fatfgafi.org/dataoecd/60/25/37038272.pdf>

идентифицирането на паричния поток, след като той влезе във финансовата система, е критично важно за идентифициране свързаното с този вид измама изпиране на пари, като Докладите за съмнителни сделки¹² играят съществена роля в това отношение.

От друга страна:

- само 2 (от общо 7) респондента от Европейския съюз обаче бяха в състояние да отговорят колко разузнавателни доклада във връзка с измами с ДДС от верижен тип са изпратени до други страни¹³;
- съответният брой отговори на респондентите от страни извън Европейския съюз е 7 от общо 18;
- окуражително 23 от общо 24 респондента от и извън Европейския съюз получават известна обратна информация във връзка с разузнавателни данни, които са разпространили.

Обратната информация е важна техника за подобряване на резултатността на разузнавателните операции и максимално увеличаване на ефекта от усилията, вложени в докладването на съмнителна дейност.

Сътрудничество и обмен на информация

Международното взаимно сътрудничество е с решаващо значение за борбата с измамите в глобален мащаб, като правоохранителните органи във все по-голяма степен получават правомощия да обменят информация с еквивалентните органи в чужбина, което позволява „паричната следа“ да бъде проследявана в множество юрисдикции¹⁴.

Примерът по-долу е пример за международно сътрудничество, спомогнало за успешно повдигане на обвинение.

ПРИМЕР 8: Международно сътрудничество

Звеното за финансово разузнаване в Белгия получава от белгийска финансова институция разкрита информация за Компания А със седалище във Франция и търгуваща с компютърно оборудване, която извършва съмнителни операции през своята сметка. Компанията се представлява от лицето Х с местожителство във Франция. В рамките на един месец сметката на Компания А е кредитирана със значителни суми от преводи, извършени от Компания Б във Франция, осъществяваща стопанска дейност в същата сфера. Тези транзакции винаги са следвани от теглене на пари в брой. Няма ясна икономическа причина за откриване на сметка в Белгия или за канализиране на парите през Белгия. Въз основа на меморандум за разбирателство с френската агенция за противодействие на изпирането на пари Звеното за финансово разузнаване отправя запитване до

¹² Докладите за съмнителни сделки са известни в някои страни и като доклади за съмнителна дейност или доклади за необичайна дейност.

¹³ Отговорите, дадени на въпроса „Колко от разузнавателните доклади, изпратени до други страни, се отнасят до изпиране на пари при вътрешнообщностни доставки с липсващ търговец“ са съответно 10 от 37.

¹⁴ Пример за подобро сътрудничество е Споразумението за сътрудничество от 26 октомври 2004 г. между ЕО и Конфедерация Швейцария за борба с измамите и всяка друга незаконна дейност в ущърб на финансовите интереси на страните по споразумението.

тази агенция и е информирано, че Компания Б е обект на разследване, предадено на обществената прокуратура във връзка с измама с ДДС от верижен тип. Сметката на Компания А очевидно е използвана като транзитна сметка за извършване на незаконни операции с ДДС и за изпиране на приходите от дейности, свързани с измама. Освен това Компании А и Б осъществяват дейност в сектор, който е чувствителен от гледна точка на този вид измами. Всички тези елементи, взети заедно, дават индикация на Звено за финансово разузнаване, че вероятно тези транзакции представляват операция по изпиране на пари, свързана с тежка и организирана фискална измама. Заподозряното лице не е в състояние да даде приемлива от търговска гледна точка причина за откриване на сметка в Белгия на името на дружество със седалище в чужбина, чийто централен офис се намира в област с голям брой банки. Брюкселският наказателен съд постановява, че няма икономическо оправдание за откриване на сметка в Белгия, нито за превеждането на парични средства чрез Белгия. Лицето Х е осъдено на няколко години затвор¹⁵.

Източник: БЕЛГИЯ (2003)

Интересно е да се отбележи, че 7 от общо 18 респондента от страни извън Европейския съюз са изпратили доклади за съмнителни сделки във връзка с измами с ДДС от верижен тип в рамките на последните 12 месеца. Това подсказва, че когато се повиши информираността, страните извън Европейския съюз могат да съдействат за идентифициране измами с ДДС от верижен тип и изпирането на пари, свързано с този вид измами.

Примерът по-долу от Норвегия показва как страна, която не е член на Европейската общност, е била в състояние да идентифицира и преследва наказателно измама с ДДС от верижен тип.

ПРИМЕР 9: Страна извън Европейския съюз идентифицира измамата

През ноември 2002 г. две норвежки банки докладват до норвежкото Звено за финансово разузнаване съмнителни сделки във връзка с дейността на две компании. Двете компании имат един и същ председател и управляващ директор, имат банкови сметки в Норвегия и Лондон и са регистрирани по ДДС в Дания в началото на 2002 г. за търговия с мобилни телефони.

- Общият оборот, отчетен съгласно счетоводните документи на двете норвежки компании, се увеличава от 9 400 щатски долара през 2001 г. до 4 800 000 щатски долара през 2002 г.

На заподозряното лице се плаща 1 британска лира на телефон като „комисионна” и често получава указания от Великобритания за телефони, доставяни от Европа и Пакистан за Великобритания по вече определена цена. Неговите компании получават фактури от доставчиците и издават (често проформа) фактури на британски компании, които от своя страна не отчитат ДДС върху по-нататъшни продажби във Великобритания. Ако тези сделки бяха законни, то двете компании, взети заедно, биха били сред 60-те най-големи

¹⁵ Брюкселски наказателен съд, 8 декември 2005 г., непубликуван материал.

компании в Норвегия. Участието на заподозряното лице прикрива паричните и стокови потоци. Той е обвинен в следните престъпления:

- осигуряване на печалбите от измама с ДДС във Великобритания (чрез откриване на банкови сметки, прекарване на пари през тези сметки и опит за узаконяване на продажбите чрез фактури, при които се използва датският ДДС номер);
- незаконно присвояване в Норвегия;
- измама с данък върху доходите в Норвегия;
- счетоводни нарушения в Норвегия.

Като цяло той получава обща присъда от 6 години затвор, конфискация на 3 800 000 щатски долара, както и доживотна забрана за заемане на ръководна позиция в търговско дружество. Случаят е отнесен до Апелативния съд, който в началото на февруари 2007 г. достига до същото решение.

Източник: НОРВЕГИЯ (2006/07)

Наложително е осъществяването на сътрудничество между правоохранителните органи, компетентните власти, звената за финансово разузнаване и частния сектор. Понастоящем обаче 2 от 3 правоохранителни органа в Европейския съюз с рискови профили във връзка с измамите с ДДС от верижен тип (вж. 5.4) не използват банките като източник на информация. В някои страни банките си сътрудничат само с данъчните власти и предоставят информация, когато измамата с ДДС от верижен тип се счита за самостоятелно престъпление.

С оглед гарантиране на пълноценен поток от информация в дух на сътрудничество е важно държавите да осъзнаят сериозния и организиран характер на измамите от верижен тип. Подробности за националното законодателство на страните и нормативните актове относно изпирането на пари, обхващащи престъпления, отнасящи се до фискални измами или други данъчни нарушения, могат да бъдат намерени на уебсайта на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР)¹⁶.

Роля на регулирания сектор

На регулирания сектор се пада да играе централна роля в справянето с измамите с ДДС от верижен тип, тъй като банковите услуги и услугите във връзка с парични преводи, които той предоставя, се използват от престъпниците за улесняване на измамите. Информацията, която тези сектори могат да осигурят с оглед отстраняване на престъпните елементи, затягане на контрола и докладване на съмнителна дейност, е жизнено важна в борбата с измамите.

Важно е също така да се сведе до минимум възможността измамниците да придобиват собственост или контрол върху регулиран бизнес. Докладът на Специалната група за финансови действия (FATF), озаглавен Злоупотреба с

¹⁶ Достъп на данъчните органи до информация, събрана от органите за противодействие на изпирането на пари, (ОИСР, 2002): www.oecd.org/dataoecd/16/5/2389989.pdf&fileName=2389989.pdf&foo=2

корпоративни структури¹⁷, идентифицира ключовите области, като например достъпа до информацията относно действителния собственик и предлага области, на които да бъде обърнато допълнително внимание, като например как да се гарантира, че адекватна, точна и своевременна информация за действителния собственик може да бъде получавана от компетентните органи.

Важно е регулираният сектор да създаде и поддържа образователни програми и заедно с компетентните власти, звената за финансово разузнаване и правоохранителните органи да гарантира, че текущите тенденции и процедури за докладване се актуализират регулярно.

Правоохранителните органи и звената за финансово разузнаване следва да предоставят обратна информация на регулирания сектор във връзка с процеса на докладване и да открояват случаи, в които докладите за съмнителни операции са довели до успешен резултат.

Използване на рискови профили

Рисковите профили формират важна част от идентифицирането и разкриването на изпирането на пари, както и на углавно наказуемите деяния, предшестващи престъплението. Те помагат на регулирания сектор да идентифицира престъпленията и да докладва информация за съмнителни сделки и операции. Освен това те могат да помогнат на правоохранителните органи да идентифицират нови тенденции и индикатори.

За да се увеличи максимално ефектът от профилите и индикаторите, важно е да съществува добро сътрудничество между правоохранителните органи, компетентните власти, звената за финансово разузнаване и регулирания сектор. Наред с това, международното сътрудничество ще позволи на тези партньори да обменят информация, да актуализират индикаторите и да идентифицират по-бързо нови профили. Въпросникът обаче установи някои области, предизвикващи безпокойство:

- Само 9 от общо 18 (50%) респондента–правоохранителни органи са изготвяли рискови профили/доклади за тенденциите относно изпиране на пари във връзка с измами с ДДС от верижен тип¹⁸.
- 4 от общо 8 (50%) правоохранителни органа в Европейския съюз и 4 от общо 7 (57%) звена за финансово разузнаване в Европейския съюз не изготвят формализирани рискови профили или доклади за тенденциите.
- Само 3 от общо 16 (19%) респондента от банковата сфера посочват, че получават рискови профили или информация за тенденциите от правоохранителни органи или звена за финансово разузнаване във връзка с измами с ДДС от верижен тип. Всичките 3 от тях разпространяват тази информация в банковата система в съответната страна.
- Само 4 от общо 14 (29%) респондента от банковата сфера са изготвяли формализирани рискови профили/доклади за тенденциите относно изпиране на пари във връзка с измами с ДДС от верижен тип.

¹⁷ Специалната група за финансови действия (FATF), (2006) : www.fatf-gafi.org/dataoecd/30/46/37627377.pdf

¹⁸ Проектът не прави опит да оцени качеството на рисковите профили, които се изготвят

- Макар докладите за тенденциите и профилите да се разпространяват извън звената за финансово разузнаване, не всички от тях се споделят с банките или правоохранителните органи.
- Рисковите профили не се разпространяват широко сред държавите, които не са членки на Европейския съюз.

Индикатори за евентуално участие в изпирането на приходи от измами с ДДС от верижен тип

Регулираният сектор и другите икономическите субекти трябва да са информирани за следните индикатори, които може да подсказват за участие в измами с ДДС от верижен тип:

- Лицата за контакт имат слаби познания за пазара и стоките или нови лица са влезли в бизнеса и изглежда, че го ръководят.
- Въпросният бизнес е сменил много бързо стоките или сектора.
- Оборотът на бизнеса нараства значително в рамките на кратък период.
- Установяване на непоискани контакти от организации с кратка или никаква история на пазара, предлагащи гарантирана печалба по сделки с висока стойност.
- Повтарящи се сделки при същите или по-ниски цени и малка или постоянно повтаряща се печалба например 1 британска лира на артикул.
- Необезпечен кредит при нереалистичен лихвен процент и/или условия.
- Указания към доставчика да плати по-малка сума от пълната цена (а често и по-малка дори от фактурирания ДДС).
- Указания да се извършат значителни плащания към трети страни или офшорни сметки.
- Използване на стоки, които са с висока стойност, малък обем и високи данъчни ставки например части за компютри или мобилни телефони.
- Парите, с които е кредитирана сметката, незабавно се превеждат по сметки на други компании.
- Сметки, които се използват единствено за получаване и превеждане на големи суми пари.
- Общият размер на парите, канализирани през дадена сметка, е значителен, макар салдото обикновено да е много малко.
- Теглене на големи суми в брой.
- Непубликуване на годишните отчети на компанията, осъществяване на дейност, която не е част от корпоративните цели.
- Незабавно плащане на фактури, които не са пропорционални на обичайните финансови средства на компанията.
- Липсват задължителни елементи на фактурите например ДДС номер, дата и т.н.

- Чуждестранни лица, носещи отговорност за компанията, които никога не са били директори на компании в дадената юрисдикция и може да нямат адрес в тази юрисдикция.
- Фактури за услуги, които обикновено не се свързват с дадения бизнес.
- Износ на стоки или услуги, които не съответстват на обичайните пазарни ставки
- Наред с посочените по-горе, правоохранителните органи, компетентните власти и звената за финансово разузнаване следва да държат сметка и за следното:
- Откриване на няколко банкови сметки на името на различни компании, използвани за заблуждение, в различни финансови институции.
- Всички доставчици използват една и съща (офшорна) финансова институция за извършване на плащанията.
- Получаване на кредит, равен на сумата на подлежащия на възстановяване ДДС за първоначално финансиране на схемата.
- Компаниите, продължаващи „въртележката”, продават единствено на търговци, но не и на магазини за продажба на дребно.
- Използваните продукти често са специфични за даден пазар, например мобилни телефони със спецификации за Източна Европа се купуват и продават от търговци в Западна Европа.

Конфискация на активи

Дори когато страните разполагат с ресурсите и структурите за разследване на паричните потоци, произхождащи от измами с ДДС от верижен тип, важно е също така да бъде въведено и подходящо законодателство, което да позволи на властите да предприемат целесъобразни действия. Голямата част от активите се държат, поне първоначално, в банкови сметки. Веднага след като престъпниците разберат, че са обект на наказателно разследване за измами от верижен тип, те са в състояние бързо да прехвърлят тези активи. Следователно е важно правоохранителните органи и банките да могат бързо да блокират активите, като същевременно гарантират спазване на законодателството. Отговорите на въпросника обаче от правоохранителните органи в държавите от Европейския съюз показват, че¹⁹:

- 1 от общо 6 (14%) могат да блокират парични средства без съдебно разпореждане,
- 3 от общо 6 (50%) могат да налагат заповед за запор върху парични средства без съдебно разпореждане,

¹⁹ В рамките на настоящия проект запорирането се отнася до заповедта, необходима за блокиране на финансови активи, държани във финансова институция; временното задържане се отнася до вземането на парите в очакване на по-нататъшни действия; конфискация означава, че паричните средства вече не са собственост на лицето, от което са конфискувани. Дефинициите на тези действия може да се различават в отделните държави, а получаването на съдебно разпореждане не е задължително да възпрепятства бързото предприемане на съответните мерки.

- 5 от общо 7 (71%) могат да конфискуват парични средства без съдебно разпореждане,
- 3 от общо 6 (50%) могат временно да задържат парични средства без съдебно разпореждане.

ПРИМЕР 10: Използване на заповед за заповед

Тази измама е извършена в периода май 2002 – април 2003 г. и в резултат на нея са откраднати суми, надвишаващи 50 милиона британски лири. Разследването засяга френската Компания А и нейния директор.

Разследването стартира след два доклада от страна на банка. Първият доклад се отнася до искане от страна на компания А на 1 април 2003 г. да бъдат преведени 1 милион британски лири от британската фирмена сметка на компанията, държана в лондонска банка, по личната сметка на директора, държана в друга банка във Великобритания. На 10 април 2003 г. данъчните власти във Великобритания отказват разрешение за извършване на транзакцията. На 22 април 2003 г. директорът отправя искане за превеждане на цялата сума от 1.8 милиона британски лири, държана в британската сметка на Компания А, по сметка на същата компания във Франция. Данъчните власти отказват разрешение и по отношение на активите на компания А и на нейния директор е издадена заповед за заповед.

Разследването на Компания А разкрива заподозряно участие в над 420 вериги за „въртележки“ с ДДС. Във всеки един от случаите Компания А действа като доставчик от Европейския съюз, продавайки мобилни телефони директно на британски компании или на втора компания в Европейския съюз, която ги препродава във Великобритания. Във всички идентифицирани вериги британската компания – получател е или липсващ търговец, или „ограбен“ търговец, който продава телефоните на други британски компании, без да заплаща сумите, начислени като ДДС на приходната агенция във Великобритания. Впоследствие телефоните се препродават чрез няколко британски компании, преди да бъдат доставени обратно в Европейския съюз, обикновено отново на самата Компания А.

Директорът е осъден на 6 години затвор.

Източник: Великобритания (2003)

Данъчното облагане и усилията за възстановяване на средствата понякога се фокусират върху липсващия търговец, който често няма никакви активи. С цел повишаване на възпиращия ефект по отношение на този вид нарушения активите и паричните средства следва да се отнемат от всички страни, когато това е възможно. Някои юрисдикции декларират, че не винаги биха предприели разследване на изпирането на пари, но настоящият проект им помага да идентифицират необходимостта и ползите от предприемане на подобни действия.

КЛЮЧОВИ КОНСТАТАЦИИ

Ключови констатации от доклада

В измамите с ДДС от верижен тип участват значителни суми пари, които се трансферират в рамките на финансовия сектор, маскирани като законни търговски операции. Паричните потоци са глобални и оказват въздействие в световен мащаб, съсредоточавайки се често в държави извън Европейския съюз с динамичен, ефективен и развит банков сектор. Проектът не идентифицира потребност от нови препоръки на Специалната група за финансови действия (FATF), но откроява необходимостта от ефикасното въвеждане и прилагане на съществуващите понастоящем препоръки, особено на елементите, отнасящи се до надлежната комплексна проверка и познаването на клиента.

Огромните суми пари, откраднати с помощта на измамите с ДДС от верижен тип, ограничават участието само до най-професионалните и добре организирани престъпни банди. Това не е форма на данъчно нарушение, а кражба в големи мащаби.

Съществуват също така тесни връзки между изпирането на парични средства от измами с ДДС от верижен тип и изпирането на средства от други тежки организирани престъпления. Поради естеството на нарушението и значителния мащаб на разполагаемите печалби съществува сериозен риск измамите с ДДС от верижен тип да станат предпочитана възможност за инвестиране на пари от и в други престъпления.

С оглед противодействие на изпирането на пари, свързано с този вид измами, е необходимо прокуратурата и компетентните органи да работят в тясна връзка с финансовите институции, за да им дадат възможност да идентифицират и докладват съмнителни сделки и операции.

Ефективността и бързината при международния обмен на информация са ключови фактори за успеха при разкриване изпирането на пари, свързано с измами с ДДС от верижен тип. Съществува все още голям обем работа, която може да бъде извършена в тази област посредством:

- Засилено сътрудничество между финансовия сектор и публичните органи за разработване, разпространение и предлагане на обратна информация относно индикаторите и профилите;
- Споделяне в международен мащаб на тенденции и профили;
- Засилено използване на взаимна помощ с цел съдействие за идентифициране на паричните потоци.
- Когато звената за финансово разузнаване не споделят изготвените от тях доклади за съмнителни сделки пряко със службите за данъчни разследвания, това възпрепятства;
- Разкриването и превенцията на измами с ДДС в качеството им на углавно наказуеми деяния, предшествващи извършването на престъпление;
- Обратно възстановяване на приходите от измами с ДДС например посредством мерки като блокиране на активи.

Когато това е възможно, данъчните администрации следва да се опитват да възстановят обратно загубата на ДДС от други страни, участници в нарушението. Понастоящем не всички държави разполагат с правомощия в областта на гражданското или наказателно право да блокират и задържат парични средства с кратко предизвестие.

Основната идентифицирана типология е използването от страна на голямата част от участниците в измамата на една и съща офшорна банка, която да извършва разплащанията по сделките. Най-новите събития след предприетите от страна на правоохранителните органи мерки показват мутиране на типологията, при което всички елементи във веригите на една и съща „въртележка” използват една и съща банка, но различните вериги използват различни финансови институции за улесняване на измамата. Финансови институции са създавани или закупувани със специална цел да улеснят измамите с ДДС от верижен тип. Поради ограничените разузнавателни данни относно това как и къде се изпират свързаните с тези измами печалби съществуват ограничени възможности за идентифициране на типологиите, отнасящи се до приходите от измами с ДДС от верижен тип. Очаква се обаче разследваните понастоящем случаи да разкрият паричните потоци, свързани с измамата. С повишаване информираността и разкриването на измамите в глобален мащаб наличието на примери за идентифициране на типология ще се увеличава и това е област, в която могат да бъдат направени допълнителни разработки. Очертава се и необходимост съответните агенции да бъдат информирани за тази дейност, което да им даде възможност да разследват свързаното с измамите изпиране на пари.

ВЪПРОСИ, НА КОИТО ДА БЪДЕ ОБЪРНАТО ДОПЪЛНИТЕЛНО ВНИМАНИЕ

Общи въпроси

Необходимо е да се повиши глобалното разбиране за използването на измамите от верижен тип като инструмент за набиране на средства за други престъпления и тероризъм, както и за ролята, която те играят в изпирането на парите. Тези измами трябва да бъдат признати за кражба в големи мащаби, а не за данъчно нарушение и така да бъдат третирани като тежко престъпление. Ключов аспект на борбата със свързаното с тези измами изпиране на пари е повишаване на административната, правна и спонтанна помощ както в международен, така и в национален мащаб. По-конкретно, настоящият проект препоръчва следните мерки за съдействие в борбата с измамите с ДДС от верижен тип и свързаното с тях изпиране на пари:

Международни организации:

1. Регионалните организации от типа на Специалната група за финансови действия (FATF) следва да вземат под внимание ефекта от настоящия доклад както от гледна точка на заплахите за държавните постъпления от подобни схеми, така и от гледна точка на най-добрия начин за идентифициране и докладване на сделки, свързани с други измами с ДДС от верижен тип.
2. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) следва

да обмисли актуализиране на своя доклад, озаглавен *Достъп на данъчните органи до информация, събрана от органите за противодействие на изпирането на пари* с цел включване на най-новата информация, възможности за нейния обмен и препоръки за най-добри практики между данъчните органи, звената за финансово разузнаване и банковия сектор.

3. Европейският съюз се насърчава да обмисли допълнителни начини за борба с измамите с ДДС от верижен тип и свързаното с тях изпиране на пари.
4. Групата „Егмонт” следва да насърчава активния международен обмен на доклади за съмнителни сделки и да осъществява текущо наблюдение върху нивата на обмен на такива доклади между държавите²⁰.

Национални правителства:

Предлага се на националните власти да обмислят начини за:

1. въвеждане и обмен на най-добри практики и профили за борба с измамите с ДДС от верижен тип с други национални правителства²¹;
2. въвеждане и обмен на образователни програми с цел повишаване информираността за индикаторите и последиците от този вид измами сред държавните органи, съдебната власт и регулирания сектор;
3. разработване на споразумения с други страни и институции с цел гарантиране, че информацията относно паричните потоци, свързани с измамите с ДДС от верижен тип, може да бъде предавана бързо, ефикасно и в подходящ формат²².

Държавни агенции:

Отделните държавни агенции се насърчават:

1. да обезпечат регулярен диалог между звената за финансово разузнаване, компетентните власти, правоохранителните органи и регулирания сектор с цел обмен на най-добри практики, изграждане на актуални профили и повишаване разбирането за този вид нарушения, отчитайки същевременно националното законодателство. Когато обменът на информация не е разрешен понастоящем в необходимата степен, държавните агенции следва да разгледат възможността за промяна на тази практика по отношение на измамите с ДДС от верижен тип.
2. да въвеждат образователни програми в звената за финансово разузнаване, компетентните власти, правоохранителните органи, регулирания сектор и съдебните органи, които да доведат до по-добро разбиране и информираност, повишаване разкриването и възпиране извършването на тези престъпления. Това следва да включва образователна програма, в рамките на която експерти по фискални въпроси повишават информираността на служителите в звената за финансово разузнаване и правоохранителните органи по конкретни теми от фискално естество.

²⁰ Подобен проект вече се обсъжда в рамките на групата на Европейските институти за държавен одит

²¹ Понастоящем се актуализира наръчника на ЕО „Ръководство за добра практика за борба с измамите, свързани с липсващ търговец”: <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/detail.cfm?ref=1021&l=all>

²² Регламент на ЕС 1798/2003 е цитиран като добър пример в това отношение.

3. да извършват преглед на начините за прилагане на законодателството в областта на изпирането на пари и да се стремят да използват всички правомощия, с които разполагат, за своевременно блокиране, конфискуване, запориране и задържане на парите от престъпления.
4. да обмислят командироване в чужбина на служители за връзка с добрата подготовка в областта на финансите, които да оказват съдействие на други държави в идентифицирането на измами с ДДС от верижен тип и установяване на работни отношения в дух на сътрудничество.
5. държавните регулаторни органи трябва да гарантират, че финансовите институции в съответната страна следват правилни насоки за противодействие на изпирането на пари като например надлежна комплексна проверка и добро познаване на клиентите си.

Регулиран сектор

1. Да гарантира, че служителите, работещи директно с клиенти, разполагат с необходимите ресурси за идентифициране и докладване на съмнителни сделки и операции, които биха могли да съставляват престъпления във връзка с измами с ДДС от верижен тип.
2. Всички лица, участващи в докладването на съмнителни сделки и операции, следва да бъдат информирани за индикаторите за измами с ДДС, посочени в настоящия доклад.
3. Да се ангажира с редовен диалог с данъчните власти и други компетентни органи с цел разработване и използване на най-новите тенденции и индикатори за измама с ДДС от верижен тип.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: ВЪВЕДЕНИЕ КЪМ ИЗМАМИТЕ С ДДС ОТ ВЕРИЖЕН ТИП

Как функционира тази измама в Европейския съюз

В най-простия си вид този тип измама включва получаването на ДДС номер в държава-членка, който да позволи на замесените лица да осъществяват търговска дейност, след което тези лица закупуват стоки, освободени от ДДС в друга държава членка на Европейския съюз, продават ги в собствената си страна с начисляване на ДДС върху покупната цена, след което изчезват или обявяват фалит, без да заплатят ДДС, дължим към държавата.

По-злоумишлена форма на този вид измама, известна като измама от верижен тип, включва търгуването на едни и същи стоки по измислени вериги от доставки в рамките и извън Европейския съюз. Стоките влизат повторно в целевата държава-членка в поредица от случаи с цел пораждање на непогасено задължение за ДДС в големи размери и съответно искане за възстановяването му с цел измама.

По-долу е представен пример за това нарушение, осъществено в неговата най-опростена форма.

- Компания А в дадена държава-членка на Европейския съюз купува стоки от доставчик в друга държава-членка с нулева ставка за ДДС.
- След като придобие стоките, компанията ги продава на друг търговец (Компания Б в същата страна) по дадена цена плюс ДДС. Компания А обаче не плаща ДДС на държавата-членка на Европейския съюз и се превръща в „липсващ търговец”.
- След това Компания Б доставя стоките на компания в държава-членка на Европейския съюз (често това е първоначалният доставчик) и предявява искане за възстановяване на ДДС, което е платила при закупуване на стоките от Компания А.

Компания Б, известна като „брокер”, е готова да закупи стоките, тъй като:

- Компания Б знае, че има пазар за стоките като част от цялостната схема с цел измама.
- Когато Компания Б доставя стоките на компания, намираща се някъде в Европейския съюз, тя може да поиска възстановяване на платеното от нея ДДС от държавата-членка на Европейския съюз.

В измамите от верижен тип често се използват „компании-буфери”, отдалечаващи брокера от липсващия търговец.

За осъществяване на измами от верижен тип могат да бъдат използвани всякакви стоки, за които се начислява ДДС, макар че най-често се използват стоки с висока стойност и малък обем като мобилни телефони или компютърни чипове.

Често стоките влизат и напускат страната в рамките на 36 часа, през което време те остават в складове под митнически контрол, където собствеността върху

стоките се променя няколко пъти. В някои случаи престъпниците изпращат и получават фактури, без самите стоки изобщо да съществуват.

Това е пример за проста измама от верижен тип. Тези измами обаче еволюират и се превръщат в многонационални вериги, които претендират, че извършват законна търговска дейност. Разследващите органи във Великобритания са установили „въртележки“, свързващи над 200 търговеца (известни като „буфери“) във веригата на транзакциите. Тези компании купуват и продават стоките и отчитат коректно данъка върху добавената стойност, създавайки разстояние между брокера и липсващия търговец. Това спомага за представяне характера на операциите като легитимен. Измамниците продължават осъществяването на търговските сделки, докато съответните действия не спрат измамата, оставяйки след себе си съществени загуби за въпросната държава-членка на Европейския съюз. Често стоките изобщо не се придвижват, след като влязат в държавата-членка, а собствеността се сменя чрез поредица от фактури и приемо-предавателни протоколи.

Престъпниците, стоящи в основата на измамата, са изобретателни, добре финансирани и разполагат с гъвкавост бързо да преодоляват мерките, наложени с цел противодействие на тази дейност. Престъпниците сега прехвърлят стоки и извън Европейския съюз към „трети страни“ в опит да прикрият одиторската следа. Този метод включва износ на стоки от Европейския съюз за компании със седалище в зони за безмитна търговия или свободни митнически зони в трети страни. Пратките може да преминат през една или повече компании-посредници в тези зони преди да бъдат изнесени обратно за Европейския съюз, обикновено в друга държава-членка. След като веднъж влязат обратно в Европейския съюз, стоките се „продават“ чрез други компании-посредници, преминавайки от една държава-членка в друга преди да бъдат доставени обратно в страната, където ще бъде откраднат данъкът върху добавената стойност.

Измамниците се възползват от липсата на споразумения за обмен на информация между Европейския съюз и третите страни. Тази повишена сложност затруднява успешното наказателно преследване и служи за по-нататъшно раздалечаване на подставеното лице от тези, които го организират и контролират.

Анализът на пълните „въртележки“ показва, че сборът на всички печалби за всяка една от компаниите във „въртележката“ е равен на ДДС, дължим от липсващия търговец, което отразява факта, че истинският мотив за сделката е да се открадне данъкът. Това не е форма на усъвършенствано данъчно планиране, а умишлена престъпна атака срещу данъчната система.

Таблицата по-долу показва как функционират първоначално веригите от сделки с цел реализиране на измамата. Примерът е базиран на ставка за данък върху добавената стойност в размер на 17.5% и допускането, че „намаляването на цената“ става на етапа на липсващия търговец.

Таблица 1

Печалба при измама от верижен тип							
	Цена на придобиване	Продажна цена	Печалба	ДДС при покупки	ДДС при продажбите	Нетно ДДС, дължимо на властите	Нетно ДДС, платено/(възстановено) на 1 милион британски лири
Липсващ	110	100	-10	0	17.5	17.5	0
Буфер 1	100	102	2	17.5	17.85	0.35	3500
Буфер 2	102	104	2	17.85	18.2	0.35	3500
Буфер 3	104	106	2	18.2	18.55	0.35	3500
Брокер	106	110	4	18.55	0	-18.55	-185500
Нетна печалба			0				-175000
Нетна печалба %			0				17.5

ПРИЛОЖЕНИЕ 2: РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ**Търговец-„буфер”**

Измамата може да функционира, като „липсващият търговец” продава директно на износителя (известен като брокер). Това би застрашило обаче съществуването на износителя, ако всички сделки, за които става въпрос, са с компании без никакви материални активи или идентичност. Поради тази причина във веригата се вметва друга компания, която да действа в качеството на буфер, увеличаващ разстоянието между износителя и липсващия търговец.

Брокер

Това е износителят в края на веригата от сделки. Брокерите са ключови лица в улесняване на измата, купувайки стоки от „буферите” и доставяйки ги в други държави-членки с цел възстановяване на ДДС. В някои случаи те може да участват в повече от една верига от „въртележки” със сделки.

Търговец-посредник

Търговец, който купува от една държава и незабавно продава в друга.

Липсващ търговец

Компания, която винаги стои в началото на веригата и ефикасно улеснява кражбата на ДДС, като не го отчита счетоводно. Често това е стандартна компания, която се купува от агенти по учредяване на компании и се регистрира на адрес за кореспонденция. Посочените за директори лица са или подставени лица, или напълно фиктивни.

Плащане от трета страна

За да предотврати конфискуването на активи от липсващи търговци от страна на данъчните власти, компания-буфер плаща на доставчика от Европейския съюз от тяхно име – така наречено плащане от трета страна. По същество липсващия търговец няма финансовите активи нито да покрие покупката на стоките, нито за данъчното задължение по продажбите.

ПРИЛОЖЕНИЕ 3: МЕТОДОЛОГИЯ НА ВЪПРОСНИКА

Този раздел предоставя общ преглед на методологията, използвана за настоящия изследователски проект.

Подбор на извадка

Изследването обхваща 18 държави-членки от сегашните 25 държави-членки на Европейския съюз и първоначална извадка от 18 страни, които не са членки на Европейския съюз, включително групи/обединения с повече от един член. Всяка страна/обединение получи три въпросника, насочени към:

- Звената за финансово разузнаване;
- Правоохранителните органи; и
- Органите за регулиране на банките.

Представителност на извадката

Подборът се базира на членството в Специалната група за финансови действия (FATF) и избрани други страни. Страните-участнички са подбрани на неслучаен принцип, а не според статистическата значимост и резултатите може да не са представителни за обхванатото от изследването население. По отношение на страните, които не са членки на Европейския съюз, е важно да се отбележи, че първоначалната извадка бе разширена, за да бъдат включени допълнителни страни.

Структура на въпросника

Целта на изследването бе да се осигурят данни, които биха идентифицирали дейностите, отнасящи се до изпиране на пари във връзка с измами с ДДС от верижен тип. Изследването бе доброволно и се състоеше от шест отделни въпросника, насочени към съответните органи както в държавите от Европейския съюз, така и в нечленуващите в Съюза страни. Мнозинството въпроси бяха затворени, т.е. изискваха отговор според предварително дефинирани категории. Всеки въпросник включваше както закрити, така и открити въпроси относно:

- Докладване на съмнителни дейности;
- Рискови профили;
- Проследяване на съмнителни сметки (само по отношение на банките);
- Обща информация (само по отношение на банките и правоохранителните органи);
- Основна информация за респондента.

От респондентите се изискваше да съберат от подходящи източници уместната информация и данни, необходими за попълване на въпросника, преди да се отговори на въпросите. Бе оценено, че отговарянето на въпросите би отнело приблизително 45 минути.

Наред с това, с цел събиране на информация за процесите и практиките на респондентите във връзка с измамите с ДДС от верижен тип, бе важно да се събере примерен материал относно дейността по определяне рискови профили.

Всеки въпросник имаше уникален идентификатор, който да идентифицира правилния респондент за аналитични цели.

Пилотен етап

Макар времевата рамка за това изследване да бе много стъстена, кратък пилотен етап бе реализиран през седмицата, започваща на 23 октомври 2006 г., с цел тестване:

- Продължителността на срока, необходим да се отговори на въпросника;
- Целесъобразност на използвания вид въпроси например отворени или затворени;
- Точност при интерпретиране на въпросите;
- Практически въпроси, свързани с изпращането и събирането на резултатите например по електронен път, на хартиен носител т.н.

Въз основа на доказателствата от пилотния проект бе решено, че изследователските инструменти са подходящи за събиране на данните, необходими за постигане целите на проекта. Независимо от това, в структурата на въпросника бяха направени няколко изменения.

Основен етап

Полевата работа бе извършена в периода между 30 октомври и 8 декември 2006 г. Придружително писмо и три въпросника бяха изпратени чрез имейл до определен координатор във всяка страна-участничка, който разпредели въпросниците сред съответните респонденти във всяка една от избраните агенции.

Придружителното писмо обясняваше целта на изследването, излагаше указания за попълване, заявяваше резултатите, които се целят, и предоставяше данни за контакт във Великобритания за допълнителна информация. Писмото съдържаше и линк към уебсайта на Специалната група за финансови действия (FATF), където респондентите можеха да видят копия на въпросниците.

Въпросникът бе форматиран в PDF, а MS Word версия бе на разположение при поискване. Респондентите можеха или да въвеждат отговорите в електронния формат, или на хартиен носител.

Респондентите трябваше да върнат въпросниците чрез имейл или по пощата, придружени от подкрепящата документация, включително примерен материал за изготвяне на рискови профили.

Анализ

Въпросниците бяха кодирани и данните/информацията от попълнените въпросници бяха въведени в компютърен софтуерен пакет, наречен Статистически пакет за социални науки (SPSS) в периода между 13 ноември и 15 декември 2006 г. Резултатите включваха базисни статистически честоти.

Извадката бе подбрана с помощта на методи за формиране на неслучайни извадки и поради това е трудно да се оцени точно процента на отговорите. Степента на участие на респондентите обаче е ниска – особено сред държавите от Европейския съюз. В резултат на това е възможно характеристиките на страните,

които не са отговорили, да са съществено различни от тези на страните, които са отговорили, и във връзка с това резултатите да съдържат систематична грешка при неотговаряне. Не е възможно да се направи корекция за тази грешка при неотговаряне при неслучайни извадки. Поради размера на първоначалната извадка и високата степен на неотговаряне в изследването и по отделни точки големината на базите е изключително малка и процентните не следва да се използват без препратка към размера на базата.

Някои държави не върнаха въпросниците от всичките три агенции. В резултат на това само 4 от общо 10 пълни въпросника бяха получени от държавите членки на Европейския съюз и 10 от общо 18 от страните, нечленуващи в Европейския съюз. В някои страни агенциите върнаха повече от един въпросник. В такива случаи по отношение на всеки въпрос, където това бе възможно, бе взета средна величина – мода²³.

Както бе посочено, бяха разработени шест различни версии на въпросника. Макар някои въпроси да бяха включени в повече от един въпросник, формулировката и редът на въпросите във всеки въпросник варираше при различните версии. Известно е, че различията във формулировката и реда на въпросите оказват влияние върху резултатите от изследването и следователно това трябва да се взема под внимание при обединяване на данните или сравняване на отговорите на различните агенции или страни.

Освен това възможно е да е възникнала и грешка при измерването. Грешката при измерването е вид неизвадкова грешка, която възниква поради причини като неправилно разбиране на въпросите или липса на познания, което води до неточни отговори на въпросите. Така например въпросниците и указанията бяха предоставени само на английски език.

Макар да бяха положени максимални усилия за тестване на въпросите от изследването в пилотния етап, неизбежно срещащите се при този вид изследвания грешки на респондентите може да са били фактор в това изследване. Случаят е такъв, когато резултатите са повлияни от опасенията на респондентите във връзка с потребността от социално одобрение например, когато от хората е поскано да докладват отрицателно поведение например докладване на липса на предприети действия.

В обобщение, малките размери на извадките и високата степен на неотговорили на изследването или на отделни негови точки доведе до много малки размери на базата. Следователно резултатите трябва да бъдат интерпретирани много предпазливо.

²³ **Модата** е полезен вид средна величина, тъй като ни дава *най-често срещаното* число в дадена съвкупност от числа.

ПРИМЕРНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ

ПРИМЕР 1: ШВЕЦИЯ (2006): Мащаби на измамата

ПРИМЕР 2: ВЕЛИКОБРИТАНИЯ (1998): Международни парични потоци

ПРИМЕР 3: ШВЕЦИЯ (2003): Използване на офшорни банкови сметки

ПРИМЕР 4: ТУРЦИЯ (1999): Теглене на пари в брой и използване на фалшиви документи

ПРИМЕР 5: БЕЛГИЯ (2003): Използване на фалшиви фактури от „куха” компания като основание за теглене на пари в брой

ПРИМЕР 6: ВЕЛИКОБРИТАНИЯ (2002): Репатриране на парични средства

ПРИМЕР 7: ШВЕЦИЯ (2006): Стокови потоци от и към трети страни

ПРИМЕР 8: БЕЛГИЯ (2003): Международно сътрудничество

ПРИМЕР 9: НОРВЕГИЯ (2006): Страна извън Европейския съюз идентифицира измамата

ПРИМЕР 10: ВЕЛИКОБРИТАНИЯ (2003): Използване на заповед за заповор

Библиографска справка:

Bolton. R, Hand. D (2002) 'Statistical Fraud Detection: A Review' („Статистическо разкриване на измами: преглед”) Statistical Science (Статистически науки), Том. 17, бр. 3, стр. 235-249

Европейска комисия, Данъчно облагане и данъчна политика в митническия съюз (2003) 'Good Practice Guide to Tackling Missing Trader Frauds', („Ръководство по добра практика за справяне с измами с липсващ търговец”), Работна група SCAC във връзка с измамите с липсващ търговец.

Goldberg. H, Senator. T (1998) 'The FinCEN AI System: Finding financial crimes in a large database of cash transactions' („Установяване на финансови престъпления в големи бази данни за парични операции”) In: Agent Technology: Foundations Applications and Markets. (N. Jennings & M. Woolridge eds) 283-302, Springer, Берлин.

Levi. M, Reuter. P (2006) 'Money Laundering' („Изпиране на пари”) Journal of Crime & Justice

Предоставя аналитичен преглед на изпирането на пари и методите за това. Библиографията посочва няколко книги, които предоставят допълнителна информация по въпроса.

Lilley. P (2000) 'Dirty Dealing: The Untold Truth About Global Money Laundering' („Мръсни сделки: неизвестната истина относно глобалното изпиране на пари”) Kogan Page

Masciandaro. D (1999) 'Money Laundering: The Economics of Regulation' („Изпиране на пари” икономика на регулациите”), European Journal of Law & Economics, Том. 7, т. 3 стр. 225-240

Masciandaro прави опит да идентифицира областите, които са най-активни при изпирането на пари в Италия. Той използва метод, който сравнява броя на финансовите операции във всяка област спрямо статистиката за престъпността, brutния вътрешен продукт и лихвените проценти. Резултатите от изследването му сочат, че съществува тенденция в областите с по-висок процент престъпления да има по-голям брой финансови операции. Той включва и теоретична рамка за процеса на изпиране на пари, достигайки до заключение, че неуспехът в превенцията на изпирането на пари може да има мултипликационен ефект върху престъпността.

Национална статистика, 2003 „Вътрешнообщностни измами с ДДС с липсващ търговец: ефект върху статистиката за платежния баланс и изпълнението на националния бюджет на Великобритания”

www.statistics.gov.uk/CCI/article.asp?ID=402&Pos=&ColRank=1&Rank=224

Senator. T (2000) 'Ongoing management and application of discovered knowledge in a large regulatory organisation: A case study of the use and impact of NASD regulation's advanced detection system (ADS)' („Текущо управление и прилагане на придобитите знания в голяма регулаторна организация: изследване относно използването и ефекта от системата за разкриване в регулаторния орган на брокерите и дилърите на извънборсовия пазар и Nasdaq”) в: Разисквания по време на Шестата международна конференция на ACM SIGKDD във връзка с

придобиване на познания и анализ на събраните данни 44-53. ACM Press, Ню Йорк.

Spreutels. J и de Muelenaere. P (2003) La Cellule de traitement des informations financieres et la prevention du blanchiment de capitaux en Belgique / De Cel voor financiele informatieverwerking en de voorkoming van het witwassen van geld in Belgie, Bruylant, Белгия.

Други ресурси

1. Уебсайт на Групата „Егмонт” <http://www.egmontgroup.org/>

Съдържа информация за контакт със 101 звена за финансово разузнаване по целия свят.

2. Уебсайт на Специалната група за финансови действия (FATF) <http://www.fatf-gafi.org/>

3. Доклади за типологията на Специалната група за финансови действия (FATF):

[http://www.fatf-](http://www.fatf-gafi.org/findDocument/0,2350,en_32250379_32237235_1_32247552_1_1_1,00.html)

[gafi.org/findDocument/0,2350,en 32250379 32237235 1 32247552 1 1 1,00.html](http://www.fatf-gafi.org/findDocument/0,2350,en_32250379_32237235_1_32247552_1_1_1,00.html)

2005-06 – Изпиране на пари посредством търговски сделки.

2004-05 – Алтернативни системи за парични преводи, застраховане.

2003-04 – Посредници – „пазители на информацията” (адвокати, счетоводители и др.), парични преводи, застраховане.

2002-03 – Ценни книжа, злато, диаманти.

2001-02 – Кореспондентско банкиране, корупция и частно банкиране, ценни книжа на приносител, доклади за съмнителни сделки.

2000-01 – Онлайн банкиране и други дейности, базирани на интернет, тръстове, посредници – „пазители на информация”, електронни портфейли и смарткарти.

4. Бюро за сътрудничество при разследването на финансови престъпления (САЩ) <http://www.fincen.gov/>

Уебсайт на финансовото ведомство на САЩ с информация за финансови престъпления, включително доклади за използване на ПОА.

5. Уебсайт на международната информационната мрежа във връзка с изпирането на пари <http://www.imolin.org/>

Уебсайт, администриран от Службата на ООН за контрол върху наркотиците и превенция на престъпленията с цел популяризиране на изследванията относно най-добри практики във връзка с борбата с изпирането на пари. Съдържа база данни на AMLID във връзка със законодателството и нормативната уредба в различни страни по света. В частност – информация за офшорното банкиране и финансовите убежища http://www.imolin.org/imolin/en/I.%C2%A0_

6. Организация за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) <http://www.oecd.org/>

Уебсайтът на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) съдържа полезна информация относно изпирането на пари. По-специално този доклад очертава достъпа на данъчните власти до информацията, събирана от органите за борба с изпирането на пари и полезността на тази информация.

<http://www.oecd.org/dataoecd/16/5/2389989.pdf>

7. Държавен департамент на САЩ

Изготвя ежегоден стратегически доклад във връзка с международния контрол върху наркотиците. Докладът съдържа информация относно изпирането на пари от търговия с наркотици, по-специално в САЩ и Латинска Америка. Докладът за 2003 г е достъпен на адрес:

<http://www.state.gov/p/inl/rls/nrcrpt/2003/vol2/html/index.htm>